



УДК 7.12: 766.05

## ПРОБЛЕМАТИКА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УКРАЇНЦІВ У СОЦІАЛЬНОМУ ПЛАКАТІ

КРОТОВА Тетяна, ШЕЙКО Анастасія

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна  
[krotova\\_t@ukr.net](mailto:krotova_t@ukr.net), [shanastia.com@gmail.com](mailto:shanastia.com@gmail.com)

*Проведено аналіз впливу сучасного соціального плакату на різні сфери життя людини; розглянуто роль графічних елементів у плакаті, спрямованому на підтримку ментального здоров'я українців, проаналізовано його вплив на сприйняття інформації глядачем. Дослідження охоплює огляд графічних прийомів у дизайні, а також розглядає плакат як засіб масової комунікації.*

**Ключові слова:** графічний дизайн, соціальний плакат, ментальне здоров'я, функція, глобалізація.

### ВСТУП

Сучасний плакат представлений як результат впливу різноманітних чинників, включаючи технологічний прогрес, формування візуального стилю, державну політику та культурний розвиток країни. Мистецтво плакату є унікальною формою творчості, що поєднує соціальні та естетичні принципи. Соціальний аспект визначає тематику плакату, тоді як естетичний охоплює вибір графічних технік, зображень та тексту. Соціальні плакати вражають своєю цілісністю в відтворенні актуальних проблем, що виникають у суспільстві. Вони мають значний вплив на формування громадської думки та поглядів на різні аспекти життя, а їх значення може варіюватися в залежності від мети авторів. Соціальні плакати виступають важливим інструментом для комунікації влади та народу, збуджуючи увагу до соціальних проблем і підтримуючи позитивне ставлення до державних структур. Крім того, плакати сприяють соціалізації населення, передаючи норми, цінності та забезпечуючи психічне та фізичне здоров'я суспільства.

### ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Завданням дослідження є аналіз функцій соціального плаката як інструменту впливу на глядача шляхом візуальної комунікації.

### РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Соціальний плакат – це дієвий інструмент для трансляції основних соціальних цінностей, що відображає соціальні аспекти особистості, специфіку відносин у суспільстві, важливі соціальні проблеми, загрози та небезпеки. У плакаті об'єднані досягнення графічного мистецтва, фотографії, та типографіки, він є важливою складовою візуальної культури та ефективним



засобом масової інформації. Плакат зустрічається на вулицях міст і сіл, у навчальних закладах, підприємствах, кінотеатрах, вітринах магазинів, на рекламних щитах вздовж доріг і навіть на сірникових коробках. Його вплив на глядача може бути не менш ефективним, ніж у телебачення чи періодичних виданнях. Особливість художньої мови плаката полягає в тому, що він має бути зрозумілим на відстані, вибиватися на тлі інших засобів візуальної інформації [1].

Створення соціального плакату розпочинається з уявлення образу. Формування художнього образу плакату виходить із вибору його тематики. Як інструмент комунікації, плакат зосереджується лише на сучасних питаннях, не вдаючись у минуле чи майбутнє. Тема плакату має бути актуальною та важливою, щоб він виконував свою основну мету – переконати глядача. Жанрово-тематична специфіка плакату нерозривно пов'язана з його основною ідеєю, яка визначає його створення та втілення через образотворчі методи. Соціальний плакат має бути легким у сприйнятті, оскільки глядачу часто не вистачає часу для докладного аналізу. Часто це досягається за допомогою тексту, що передає проблему чітко та уникає багатозначності. Вибір композиції є ключовим етапом у дизайні соціального плакату, бо від цього залежить його виразність та чіткість повідомлення. У плакаті використовуються різноманітні засоби вираження, такі як ручні малюнки, кольорні схеми, графічні техніки та різні матеріали, які допомагають змістовно виразити ідею та зосередити увагу глядача на основному повідомленні [2].

Графічна мова плакату визначається завданнями творчості, що включають побудову форми зображення на площині аркуша та створення художнього образу. Графічні прийоми та методи використовуються як засоби для візуального відображення об'єкта та розкриття його сутності та значення, що втілює творчу ідею. До основного «словника» графічної мови можна умовно віднести такі графічні засоби, як крапка, лінія та пляма, що є основними інструментами для графіка при розробці будь-якого художнього образу чи елемента дизайну. Незважаючи на те, що крапка є найбільш елементарним графічним засобом, вона має значний психологічний вплив на глядача, бо є будівельним матеріалом як для лінії, так і для плями. Заповнення крапок площини набуває великого значення, відтінки та кольори крапок навіть можуть створювати враження об'єму, забезпечуючи різноманітні емоційні відтінки будь-якого зображення. Лінія, пляма та крапка використовуються для створення візуального образу та написів у плакаті, спрощуючи сприйняття інформації глядачем, що є головною метою плакату [3]. Вибір кольорів також має важливе значення, оскільки він може впливати на емоції та увагу глядача, наприклад, червоний може асоціюватися з небезпекою, а синій – зі спокоєм та умиротворенням.

Прикладом соціального плакату є серія робіт для всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?», створена за ініціативою першої леді України Олени Зеленської (рис.1). Програма покликана створити систему сервісів і послуг з підтримки українців у складні часи повномасштабної війни [4].



Рис. 1. Плакати на тему підтримки ментального здоров'я українців для програми «Ти як?» [4]

Представлена серія плакатів містить інформацію про те, як зберегти психічне здоров'я. У них візуалізовані способи підтримки соціальних зв'язків завдяки умінню радіти приємним речам, наголошується на необхідності управління стресом та підтримки внутрішньої стабільності завдяки умінню



дотримуватися балансу між роботою і відпочинком, а також візуалізовано заклик до реалізації власного потенціалу.

### **ВИСНОВКИ**

На основі сучасних наукових досліджень встановлено, що соціальний плакат є ефективним засобом у передачі візуальної інформації, а також відображенні культурних тенденцій та впливу на свідомість й мотивацію особистості до активної діяльності. Важливо відзначити, що для створення ефективного плаката необхідні сучасні дизайнерські рішення, які інтегрують традиційні та інноваційні підходи, мають чітку візуальну комунікативну формулу та спрямовані на вирішення конкретної проблеми та стимулювання до дії. Створення плаката базується на принципах ясності у подачі інформації, зрозумілості образу, виразності графічного вираження, лаконічності у передачі змісту та орієнтованості на сучасну аудиторію. Узагальнюючи, можна зазначити, що успіх соціального плаката залежить від успішного поєднання мовних засобів і графіки, які разом створюють сильне враження та досягають бажаного впливу на цільову аудиторію. Соціальний плакат відповідає вимогам сучасного суспільства, а його образи та ідеї безпосередньо відображають соціально-політичний контекст. Зростаюча потреба сучасного суспільства у яскравих та переконливих плакатах постлює роль проєктування як ключової діяльності для підвищення їхньої естетичної якості.

### **ЛІТЕРАТУРА**

- 1.Значення соціального плакату. URL: <https://artkipdm.kosiv.org.ua/2013/05/25/904/>
- 2.Сосницький Ю. Розвиток українського соціального плакату та його функції. *Народознавчі зошити*. № 4 (166). 2022. С. 945-946.
- 3.Артем'єва І. С., Вершинін В.М., Петухова Т. А. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з проєктної графіки (плакат) для здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем зі спеціальності 015 Професійна освіта (Дизайн). Одеса: Університет Ушинського, 2021. С. 15-16.
- 4.Сайт всеукраїнської програми для підтримки ментального здоров'я. UR: <https://www.howareu.com>
- 5.Графічний дизайн в інформаційному та візуальному просторі: монографія / М. В. Колосніченко та ін. Київ: КНУТД, 2022. 226 с.

**KROTOVA T., SHEIKO A.**

### **MENTAL HEALTH ISSUES OF UKRAINIANS IN A SOCIAL POSTER**

*The article analyses the impact of a modern social poster on various spheres of human life; considers the role of graphic elements in a poster aimed at supporting the mental health of Ukrainians, and analyses its impact on the viewer's perception of information. The study includes an overview of graphic design techniques and also considers the poster as a means of mass communication.*

**Keywords:** *graphic design, social poster, mental health, function, globalisation.*